

Rapport

Rapport over een klacht over de minister van Veiligheid en Justitie te Den Haag en over Domeinen Roerende Zaken te Apeldoorn.

Datum: 6 maart 2014

Rapportnummer: 2014/015

Wat is er gebeurd?

Op 3 maart 2011 wordt verzoekster staande gehouden door de politie Kennemerland (thans regionale eenheid Noord-Holland) omdat zij haar autogordel niet draagt terwijl zij rijdt in haar auto. Verzoekster moet ook een blaastest ondergaan en hieruit blijkt dat zij teveel heeft gedronken. Verzoekster krijgt een rijverbod van zeven uur opgelegd en daarnaast wordt ook haar rijbewijs ingevorderd.

De volgende morgen rijdt verzoekster met haar auto naar het politiebureau omdat zij in de veronderstelling is dat zij daar haar rijbewijs kan ophalen. Daar aangekomen wordt haar gevraagd nogmaals een blaastest te doen. Het promillage alcohol dat gemeten wordt is hoger dan de dag ervoor. Hierop neemt de politie haar auto in beslag.

Op 9 maart 2011 ontvangt verzoekster een brief van de officier van justitie te Haarlem. In deze brief staat vermeld dat het rijbewijs van verzoekster op 3 maart 2011 was ingevorderd, en dat is besloten haar rijbewijs nog eens 6 maanden in te houden. Tevens staat het volgende in de brief :

" binnen zes maanden na de datum van invordering zal u worden gedagvaard om voor de politierechter in het arrondissement Haarlem te verschijnen (...) de rechter zal dan een beslissing nemen over het al dan niet teruggeven van het rijbewijs".

Verzoekster schrijft inmiddels zelf ook een brief aan het CBR, waarin zij aangeeft voorlopig af te zien van haar rijbewijs.

Verzoekster dient na de inbeslagname van haar auto vrijwel direct beklag in bij de griffie van de rechtbank te Haarlem. Op 30 juni 2011 behandelt de enkelvoudige raadkamer haar zaak. De rechter beslist dat de strafrechter, die op een later moment beschikking zal hebben over alle relevante stukken, een beter oordeel kan vormen over wat er met de auto van verzoekster moet gebeuren. Het klaagschrift wordt dan ook afgewezen en de auto van verzoekster blijft in beslag genomen.

Omdat verzoekster maar niets hoort over de strafzaak besluit zij op 12 februari 2012 een brief te sturen naar de rechtbank met het verzoek haar zaak af te ronden. Uiteindelijk wordt zij ruim een jaar nadat het incident heeft plaatsgevonden gedagvaard voor een politierechterzitting op 21 maart 2012. De rechter veroordeelt haar tot een boete van € 1000,- te voldoen in vier termijnen, en een voorwaardelijke werkstraf. Tevens gelast hij de teruggave van de auto van verzoekster aan haar.

Auto vernietigd.

Dan blijkt de auto van verzoekster al op 9 november 2011 te zijn vernietigd door Domeinen Roerende Zaken (hierna: Domeinen). Hiertoe was opdracht gegeven door de officier van justitie, nu de waarde van de auto van verzoekster getaxeerd was op € 400,-. De waarde

van de auto lag beneden de € 600,- en rechtvaardigde daarom niet de kosten van verdere opslag.

Boetevonnissen CJIB.

Verzoekster krijgt na het vonnis van de politierechter, op 25 april 2012 een acceptgiro van het Centraal Justitieel Incasso Bureau (hierna: CJIB) thuisgestuurd. In de toelichting staat vermeld dat zij het volledige bedrag in een keer moet betalen, hetgeen niet conform de uitspraak is. Verzoekster doet meerdere pogingen bij het CJIB om aan te geven dat zij overeenkomstig het vonnis in vier termijnen mocht betalen, maar het lukt haar volgens eigen zeggen niet dit aan het CJIB over te brengen. Uiteindelijk schrijft zij begin mei 2012 een brief naar de rechtbank te Haarlem, waarna zij op 11 juni 2012 van het CJIB schriftelijk het bericht krijgt dat er inderdaad in vier termijnen kan worden betaald. Inmiddels is de boete geheel voldaan.

APK- Bekeuringen auto.

In juli 2011 ontvangt verzoekster van het CJIB een boete omdat haar auto niet APK gekeurd is. Verzoekster gaat direct in beroep, waarbij zij aangeeft dat haar auto niet meer in haar bezit is omdat deze in maart 2011 door de politie in beslag is genomen. Nog voordat zij antwoord krijgt, ontvangt zij in september 2011 nog een tweede boete voor dezelfde overtreding. Eind oktober 2011 krijgt verzoekster antwoord van de officier van justitie; ze had het kenteken van haar auto moeten schorsen. Het is haar eigen fout en de boete blijft gehandhaafd.

Verzoekster stelt tegen deze beslissing beroep in bij de kantonrechter, en ten aanzien van de boete uit september 2011 stelt zij beroep in bij de officier van justitie. Zij stelt voor beide zaken uiteindelijk zekerheid, maar het Openbaar Ministerie blijft om zekerheid vragen. Later blijkt dat verzoekster het verkeerde CJIB nummer bij de betaling heeft vermeld en het CJIB het zekerheidsbedrag dan ook heeft afgeboekt op een andere boete. In oktober 2012 krijgt verzoekster opeens bericht dat de boete uit september 2011 is vernietigd, omdat het niet gelukt is binnen de daarvoor geldende termijn een beslissing te nemen.

Ten aanzien van de allereerste boete (uit juli 2011), ontvangt verzoekster in september 2012 een "betalingsoverzicht beroep kantonrechter". De zaak is dan al bij de kantonrechter geweest, en omdat verzoekster geen zekerheid gesteld zou hebben is zij op 19 juli 2012 door de kantonrechter niet-ontvankelijk verklaard.

Verzoekster snapt er niets meer van en stelt hiertegen hoger beroep in. Hoewel verzoekster te laat is met haar beroepschrift, verklaart het Hof Leeuwarden haar op 8 april 2013 toch ontvankelijk omdat het Openbaar Ministerie niet aannemelijk kan maken dat de uitspraak van de kantonrechter haar is toegezonden. Daarnaast oordeelt het Hof dat de kantonrechter verzoekster onterecht niet-ontvankelijk heeft verklaard. Volgens het Hof

heeft het CJIB een onderzoeksplicht als een betaling wordt ontvangen met een onjuist beschikkingsnummer. Het CJIB had contact met verzoekster moeten opnemen en door dat niet te doen en de betaling te bestemmen op een andere boete heeft het CJIB haar de beroepsmogelijkheid onthouden, aldus het Hof. Het Hof verwijst de zaak terug naar de kantonrechter om de zaak alsnog inhoudelijk te behandelen. De kantonrechter heeft de boete ongedaan gemaakt.

Verzoekster is verbijsterd over wat haar allemaal is overkomen nadat zij is staande gehouden terwijl zij reed onder invloed van alcohol. Zij heeft bij de verschillende instanties haar ongenoegen kenbaar gemaakt, maar kreeg steeds nul op het rekest. Verzoekster heeft zich dan ook gewend tot de Nationale ombudsman met het verzoek een onderzoek in te stellen.

Klacht

Op 3 en 4 maart 2011 werd verzoekster geverbaliseerd voor het rijden onder invloed en werd haar rijbewijs ingehouden en haar auto in beslag genomen.

Verzoekster klaagt erover dat het Openbaar Ministerie te Haarlem haar pas voor een politierechterzitting op 21 maart 2012 heeft gedagvaard, terwijl het Openbaar Ministerie haar bij brief van 9 maart 2011 had laten weten dat zij binnen zes maanden zou worden gedagvaard. Zou zij binnen zes maanden zijn gedagvaard, dan zou haar auto niet zijn vernietigd.

Voorts klaagt verzoekster erover dat de Domeinen Roerende Zaken haar inbeslaggenomen auto te laag heeft getaxeerd.

Bevindingen

Standpunt verzoekster

Verzoekster geeft aan dat zij weet dat zij op 3 en 4 maart 2011 verkeerdt heeft gehandeld. Ze heeft verklaard dat 3 en 4 maart een zwarte periode uit haar leven was. Omdat zij (slaap)problemen had gebruikte zij alcohol om in slaap te komen. Na dit voorval was zij er zich van bewust dat alcohol een lange nasleep kan hebben en heeft verzoekster maatregelen genomen om haar alcoholgebruik terug te brengen. Zij heeft hulp gezocht en sinds eind 2011 is het haar gelukt om definitief te stoppen met het drinken van alcohol. Verzoekster gaf aan dat zij zich lange tijd diep heeft geschaamd voor dit incident.

Ten aanzien van de duur van het uitbrengen van de dagvaarding.

Verzoekster bracht naar voren dat de officier van justitie haar op 9 maart 2011 een brief had gestuurd waarin werd aangegeven dat zij binnen zes maanden zou worden

gedagvaard. In de brief werd geen voorbehoud gemaakt, dus zij kon daarop vertrouwen, aldus verzoekster. Als de officier van justitie haar inderdaad binnen zes maanden had gedagvaard, dan was haar zaak in elk geval voor 3 september 2011 behandeld. Dit was ruim voor de datum, te weten 9 november 2011, dat haar auto werd vernietigd, aldus verzoekster. Verzoekster is dan ook van mening dat het College van procureurs-generaal haar een financiële compensatie moet aanbieden voor het vernietigen van haar auto, nu zij de door de Domeinen ter vergoeding aangeboden € 400,- veel te weinig vindt.

Ten aanzien van de taxatiewaarde van haar auto.

Verzoekster geeft aan dat de Dienst Domeinen de waarde van haar auto eenzijdig en zonder tijdige berichtgeving aan haar heeft vastgesteld op € 400,-. Hierdoor was zij niet in de gelegenheid tot verweer of contra-taxatie. Verzoekster vraagt zich af waar de taxatiewaarde op gebaseerd is, nu het taxatierapport hierover geen uitsluitsel biedt. Verzoekster vindt de taxatiewaarde te laag, en geeft aan dat zij hier geen gelijkwaardige auto voor kan terugkopen.

Reactie College van procureurs-generaal

Het College van procureurs-generaal (hierna: College) heeft op 20 september 2012 laten weten dat het verzoeksters klacht, dat de officier van justitie haar te laat zou hebben gedagvaard waardoor de auto van haar was vernietigd, ongegrond acht. Het College bracht in dit verband artikel 164, lid 6 van de Wegenverkeerswet naar voren (Zie Achtergrond, onder I.) waarin staat dat een ingevorderd rijbewijs terug dient te worden gegeven "indien het onderzoek van de zaak op de terechtzitting niet binnen zes maanden na de dag van de invordering is aangevangen, dan wel binnen die termijn geen strafbeschikking is uitgevaardigd". Het voorgaande betekende echter niet volgens het College dat de overige aspecten van de strafzaak, inclusief de beslagbeslissing, binnen deze zes maanden aan de rechter moesten worden voorgelegd.

Het College vervolgt dat volgens de wet (zie Achtergrond, onder II.) er tot vernietiging van goederen mag worden overgegaan als de kosten van de bewaring van het voorwerp niet in verhouding staan tot de waarde van het voorwerp. Nu de auto van verzoekster beneden de € 600,- was getaxeerd, was hiervan sprake.

Reactie Domeinen

Domeinen liet bij brief van 18 oktober 2012 aan verzoekster weten geen hoger bedrag aan schadevergoeding te zullen uitkeren. Bij binnenkomst van de auto bij Domeinen was een taxatie verricht. Bij deze taxatie was een opnamerapport gemaakt en was het voertuig fotografisch vastgelegd. De waarde van het voertuig werd geschat op € 400,-. Domeinen verwees hierbij naar het opnamerapport. Dit opnamerapport vermeldde een basiswaarde van € 502,- met daarop een correctie van € 102,-. Domeinen wees verzoekster erop dat

het door Domeinen uitgekeerde bedrag van € 400,- gebaseerd was op de prijs die de auto bij verkoop redelijkerwijs zou hebben opgebracht. Dit is een andere waarde dan de vervangings- of aanschafwaarde, waarop verzoekster meende recht te hebben.

Uit het bijgevoegde opnameformulier blijkt onder meer dat de auto van verzoekster uit 1996 komt, er rondom de auto veel krassen zaten en dat de kilometerstand 165.051 km bedroeg.

Reactie minister.

In reactie op het verslag van bevindingen van 28 augustus 2013 liet het College nadrukkelijk weten dat het graag inhoudelijk op deze zaak wilde reageren. Zij vroegen hiervoor uitstel aan van de gebruikelijke reactietermijn van vier weken. Na meermalen gerappelleerd te hebben, kwam de minister (als verantwoordelijke) uiteindelijk pas op 24 februari 2014 met een inhoudelijke reactie. Deze reactie verschilde niet van het eerder ingenomen standpunt van het College zoals hiervoor is geformuleerd. Desgevraagd liet de minister nog weten dat de termijn die is genomen voor het inplannen van een zaak als die van verzoekster niet ongebruikelijk is. In 2012 bedroeg de doorlooptijd van standaardverkeerszaken langer dan 50 weken. Er wordt bezien hoe de doorlooptijden verkort kunnen worden, aldus de minister.

Beoordeling

Allereerst merkt de Nationale ombudsman op dat hij niet begrijpt dat, nu het College met klem heeft gevraagd om verlenging van de reactietermijn op het verslag van bevindingen omdat het College inhoudelijk wilde reageren, het College pas na zes maanden met een reactie komt die inhoudelijk nagenoeg gelijk is aan het al eerder gegeven standpunt. De Nationale ombudsman ziet niet in waarom een dergelijke reactie zes maanden heeft moeten duren en acht dit niet alleen onwenselijk, maar ook in hoge mate onbehoorlijk voor met name verzoekster nu dit tot een aanzienlijke vertraging van de behandeling van haar klacht bij de ombudsman heeft geleid.

I. Ten aanzien van de dagvaarding door het Openbaar Ministerie

Het vereiste van betrouwbaarheid houdt in dat de overheid binnen het wettelijk kader en eerlijk en oprecht handelt en doet wat zij zegt. De overheid komt afspraken en toezeggingen na. Als de overheid gerechtvaardigde verwachtingen heeft gewekt bij een burger, moet zij deze ook honoreren.

Op 3 maart 2011 werd het rijbewijs van verzoekster door de politie ingevorderd omdat zij onder invloed van alcohol haar auto bestuurde. Bij brief van 9 maart 2011 liet de officier van justitie aan verzoekster weten te hebben besloten haar rijbewijs nog eens zes maanden in te houden. Daarbij schreef hij dat verzoekster binnen zes maanden na de

datum van invordering zou worden gedagvaard.

Op 4 maart 2011 werd de auto van verzoekster in beslag genomen, toen zij wederom onder invloed reed. Op 30 juni 2011 oordeelde de rechter in het kader van het beslag dat de auto in beslag genomen bleef, en dat de zittingsrechter een definitieve beslissing over wel of niet teruggave van de auto moest nemen.

Het is op zich zelf juist zoals het College stelt dat er geen wettelijke verplichting is geschonden nu de strafzaak tegen verzoekster niet binnen zes maanden na het invorderen van het rijbewijs plaatsvond.

Echter, nu de officier van justitie in zijn brief van 9 maart 2011 zonder enig voorbehoud schrijft dat verzoekster binnen zes maanden zou worden gedagvaard is de Nationale ombudsman van oordeel dat verzoekster hierop mocht vertrouwen. Daar komt bij dat de Nationale ombudsman het onbegrijpelijk vindt dat deze zaak op het parket zo lang is blijven liggen. Dat het hier zou gaan om een standaard verkeerszaak zoals de minister zegt deelt de Nationale ombudsman niet. Niet alleen was hier sprake van een alcoholzaak waarbij er een rijbewijs was ingehouden, ook speelde hier mee dat de auto van verzoekster in beslag was genomen. De rechter had tijdens de raadkamerbehandeling over de inbeslaggenomen auto duidelijk gezegd dat de zittingsrechter hier een beslissing over moest nemen. Dit had voor de officier van justitie reden moeten zijn om de strafzaak tegen verzoekster met voortvarendheid - en in ieder geval binnen de toegezegde termijn van zes maanden - ter zitting te brengen. Het is aannemelijk dat de auto van verzoekster dan nog niet zou zijn vernietigd.

Alles overziend is de Nationale ombudsman van oordeel dat het Openbaar Ministerie in strijd heeft gehandeld met het vereiste van betrouwbaarheid.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Dat het aan deze gedraging van het Openbaar Ministerie te wijten is dat verzoekster ondanks de opdracht van de politierechter tot teruggave haar auto niet heeft teruggekregen nu deze was vernietigd, is voor de ombudsman aanleiding tot het doen van een aanbeveling.

II. Ten aanzien van de taxatie door Domeinen.

Het redelijkheidsvereiste houdt in dat overheidsinstanties de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Bij het vaststellen van de waarde van inbeslaggenomen en vernietigde auto's is van belang welke feiten voldoende vaststaan.

Uit het door Domeinen opgestelde opnameformulier blijkt dat er de auto 15 jaar oud was, ruim 165.000 kilometer op de teller had staan en dat er rondom de auto krassen zaten.

Conform artikel 119, lid 2 van het Wetboek van Strafvordering dient Domeinen te zorgen voor bepaling van de waarde die de auto op dat moment bij verkoop door Domeinen redelijkerwijs zou hebben opgebracht (zie Achtergrond, onder II.). Domeinen heeft de auto getaxeerd op een bedrag van € 400,-. Domeinen heeft aangegeven hoe zij aan de taxatiewaarde is gekomen. De Nationale ombudsman zijn geen onredelijkheden en onbillijkheden in het taxatierapport opgevallen.

Domeinen heeft naar voren gebracht dat het bedrag die de auto van verzoekster redelijkerwijs zou hebben opgebracht bij een openbare verkoop en de markt-, dag-, of vervangingswaarde verschillende grootheden zijn. Domeinen neemt bij de executieverkoop geen winstmarge in acht en geeft voor verkochte items geen enkele garantie. De aankoopwaarde van een auto bij Domeinen zal dan in de regel lager zijn dan in de autobranche. In aanmerking genomen de door Domeinen opgestelde taxatiewaarde, acht de Nationale ombudsman de afwijzende beslissing van Domeinen niet onjuist.

De onderzochte gedraging is op dit onderdeel behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging is

ten aanzien van het Openbaar Ministerie Noord-Holland gegrond wegens het in strijd handelen met het vereiste van betrouwbaarheid;

ten aanzien van de Domeinen Roerende Zaken ongegrond.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft het College van procureurs-generaal in overweging een passend gebaar in de richting van verzoekster te maken.

De Nationale ombudsman,

mr. F.J.W.M. van Dooren,

waarnemend ombudsman

Achtergrond

I. Wegenverkeerswet 1996

Artikel 164, lid 6

"Indien de officier van justitie binnen tien dagen na de dag van invordering niet gebruik maakt van de in het vierde lid bedoelde bevoegdheid, geeft hij de ingevorderde bewijzen onverwijld terug aan de houder. Teruggave vindt eveneens plaats, indien ernstig rekening

moet worden gehouden met de mogelijkheid dat aan de houder in geval van veroordeling door de rechter dan wel uitvaardiging van een strafbeschikking geen onvoorwaardelijke ontzegging van de bevoegdheid tot het besturen van motorrijtuigen zal worden opgelegd, dan wel geen onvoorwaardelijke ontzegging van langere duur dan de tijd gedurende welke de bewijzen zijn ingevorderd of ingehouden geweest. Teruggave vindt ten slotte plaats indien het onderzoek van de zaak op de terechtzitting niet binnen zes maanden na de dag van invordering is aangevangen, dan wel binnen die termijn geen strafbeschikking is uitgevaardigd. Het rijbewijs wordt niet aan betrokkene teruggegeven, indien het een rijbewijs betreft waarvan ingevolge een der artikelen 130, tweede lid, of 164 de overgifte is gevorderd, waarvan ingevolge de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften de inlevering is gevorderd of ten aanzien waarvan ingevolge een der artikelen 120, derde lid, 124, vierde lid, 131, tweede lid, onderdeel b, 132, vijfde lid, 132b, tweede lid, 134, vierde lid, of 180, derde lid, een verplichting tot inlevering bestaat. Het rijbewijs wordt in dat geval doorgeleid naar degene bij wie de houder dat rijbewijs had dienen in te leveren."

II. Wetboek van Strafvordering

Artikel 117

"1. De inbeslaggenomen voorwerpen worden niet vervreemd, vernietigd, prijsgegeven of tot een ander doel dan het onderzoek bestemd, tenzij na verkregen machtiging.

2. De in het eerste lid bedoelde machtiging kan door het openbaar ministerie worden verleend ten aanzien van voorwerpen

- a. die niet geschikt zijn voor opslag;
- b. waarvan de kosten van de bewaring niet in een redelijke verhouding staan tot hun waarde;
- c. die vervangbaar zijn en waarvan de tegenwaarde op eenvoudige wijze kan worden bepaald.

Ten aanzien van inbeslaggenomen voorwerpen die van zodanige aard zijn dat het ongecontroleerde bezit daarvan in strijd is met de wet of het algemeen belang, wordt slechts machtiging tot vernietiging verleend" ...

Artikel 119

"1. Een last tot teruggave van een inbeslaggenomen voorwerp dat in bewaring is gegeven, is gericht tot de bewaarder.

2. Indien de bewaarder niet aan de last tot teruggave kan voldoen, omdat de bewaring van het voorwerp overeenkomstig de machtiging, als bedoeld in artikel 117, tweede lid, (...) is beëindigd, gaat de bewaarder over tot uitbetaling van de prijs, die het voorwerp bij verkoop door hem heeft opgebracht of redelijkerwijs zou hebben opgebracht..."